

**BUURTEN
IN DE BUURT
CAMERA'S
IN 't DORP**

**EVALUEREND ONDERZOEK VAN DE SP NAAR HET CAMERATOEZICHT
IN HET CENTRUM VAN VEENENDAAL**

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING en HISTORIE NIEUWSBERICHTEN	p3 p4, p5, p6
RESULTATEN ENQUETE KWANTITATIEVE GEGEVENS "UIT DE GESPREKKEN"	p7 p7, p8, p9, p10 p10, p11, p12, p13
E-MAILS	p14
CONCLUSIES en DISCUSSIE CONCLUSIES DISCUSSIE STANDPUNT	p15 p15 p16, p17 p17, p18

VERANTWOORDING

TEKST

Jan Breur

ONDERZOEK

Jan Breur, Nico van Ginkel, Sietse van der Bij & Jaap Pottjewijd

VOORBEREIDING

Jan Breur

DATAVERWERKING

Jan Breur

VORMGEVING

Jan Breur, naar de huisstijl van de SP (Thonik)

AFBEELDING OMSLAG

Socialistische Partij (Logo 'Buurten in de Buurt')

DANK AAN

Iedereen die heeft meegewerkt aan dit onderzoek

INLEIDING en HISTORIE

“Uw fractie is tegen, heb ik gelezen”, was geschreven op één van de enquêteformulieren die we terug hebben ontvangen in ons onderzoek naar (de beleving rond) cameratoezicht. Een stelling die onjuist, achterhaald en kort door de bocht is. Waarom zouden we immers de mening van mensen peilen, als ons standpunt toch al vast staat?

Toch is de veronderstelling van deze respondent – hoe vooringenomen dan ook – niet geheel uit de lucht gegrepen. De SP-fractie heeft in 2009 ingestemd met de invoering van cameratoezicht in het centrum (’t Dorp), maar heeft daarvoor een lange weg moeten gaan. En toen nog werd de invoering gezien als proef – niet als eindstation.

In tegenstelling tot de links-liberale partijen zijn de bezwaren van de SP niet principieel, maar vooral praktisch van aard. Dit wil overigens niet zeggen dat er geen mensen met principiële bezwaren tegen cameratoezicht in de SP te vinden zijn – in tegendeel! Maar omdat wij bestaan om voor de belangen van de mensen op te komen, beoordelen wij zaken liever op merites dan op dogma.

Dat wij ons, in onze standpuntbepaling, niet hebben laten hinderen door principiële bezwaren maakt ons echter nog niet tot fervent voorstander van cameratoezicht. De gedachte die met name in de rechts-conservatieve hoek leeft dat de maatschappij dankzij camera’s tot een veilig lustoord wordt, delen wij niet.

In dit hoofdstuk treft u een bloemlezing van nieuwsberichten, met betrekking tot cameratoezicht (in Veenendaal) in relatie tot de SP. De berichten zijn allen afkomstig van de website veenendaal.sp.nl

Een ruim assortiment aan potentiële bezwaren passeren de revue. Bezwaren die nog immer opgeld doen. Hoe positief de ervaringen met cameratoezicht ook zijn; wij laten ons hierdoor niet verblinden. In ons oordeel nemen wij, zoals het een serieuze politieke partij betaamt, zowel het goede als het slechte mee.

Zijn wij dan, zoals die ene respondent veronderstelt, TEGEN? Nee. Ons standpunt is – en was – altijd genuanceerd. Cameratoezicht heeft zijn voors en zijn tegens. Die zullen wij altijd goed voor ogen houden, en hierin zullen we altijd een balans zoeken in onze standpuntbepaling.

Verdere uitwerking cameratoezicht; SP en GL tegen

11-04-2008 • De gemeente Veenendaal heeft onderzoek gedaan naar toepasbaarheid van cameratoezicht in Veenendaal. De uitkomsten van dit onderzoek werden besproken in de commissie Middelen van 9 april.

Voor de SP is cameratoezicht bespreekbaar, maar niet voor het doel dat de gemeente voor ogen heeft. Die wil met de camera's overlast en baldadigheid tegengaan, terwijl die zich juist niet laten temperen door een camera. Ook de bruikbaarheid van de beelden waren voor de SP niet overtuigend: het rapport sprak al over 'all over'-beelden; SP-woordvoerder Jan Breur voegde daaraan toe het type beelden dat hij op het programma 'Opsporing Verzocht' ziet voorbijkomen. Onder- of overbelichting, te lage pixelresolutie en vervormingen of vertekeningen; een goed beeld van de dader is er vaak niet uit op te maken.

Naast de SP was ook GroenLinks tegen. SGP, CDA, ChristenUnie, Lokaal Veenendaal en de VVD waren voor verdere uitwerking. Die laatste was blij dat de gemeente Veenendaal 'eindelijk' werk maakte van cameratoezicht. De PvdA gaf aan (vooralsnog) geen mening te hebben.

Cameratoezicht flop in UK

08-05-2008 • De investeringen die het Verenigd Koninkrijk heeft gedaan in cameratoezicht, blijken nauwelijks te helpen in de strijd tegen criminaliteit. Mike Neville, hoofdinspecteur van de Londense politie spreekt van een fiasco. Volgens SP-fractievoorzitter Jan Breur valt hier een belangrijke les uit te trekken voor Veenendaal.

De Britse overheid gaf miljarden uit aan cameratoezicht, en heeft met 4,2 miljoen camera's in gebouwen, winkels en bij wegen en treinstations de meeste camera's ter wereld. Toch zijn er maar 3% van de overvallen opgelost, en doordat criminelen niet bang zijn om gefilmd te worden gaat ook de preventieve werking verloren. Van de beelden is maar liefst 80% onbruikbaar.

Breur, die namens de SP-fractie woordvoerder is op het gebied van veiligheid in de commissie Middelen, ziet in de resultaten uit het Verenigd Koninkrijk een bevestiging van wat de SP zegt over cameratoezicht. "Breur: Cameratoezicht is geen taboe voor ons, maar we hebben wel altijd gezegd dat het geen wondermiddel is en dat we dus heel terughoudend zijn met de toepassing ervan. Die terughoudendheid blijkt nu dus gepast, want zelfs met miljoenen camera's ben je nog nauwelijks geholpen. Het geld kun je beter uitgeven aan echte veiligheid en leefbaarheid."

Cameratoezicht ingevoerd; als proef, wat de SP betreft

10-06-2009 • Met uitzondering van GroenLinks is de gemeenteraad ingestemd met de invoer van cameratoezicht in het centrum van Veenendaal. Wat de SP betreft is de invoering een proef. Blijven de resultaten uit, dan moet het cameratoezicht ook weer weg. De eerste evaluatie vindt over twee jaar plaats.

Voor de SP is dit altijd een lastig onderwerp geweest. Enerzijds staat de partij open voor het gebruik van cameratoezicht, anderzijds is de partij niet overtuigd van het effect. Resultaten uit andere gemeenten lopen te ver uiteen om hier een pijl op te trekken. Uiteindelijk is de SP onder voorwaarden accoord gegaan.

In de gemeenteraadsvergadering maakte fractievoorzitter - en enig raadslid - Jan Breur bekend dat er drie harde uitspraken van Burgemeester Elzenga nodig waren voor instemming van zijn partij.

Breur: "We zijn bereid om cameratoezicht een kans te geven, onder de voorwaarde dat wij van het College een aantal keiharde, onomwonden toezeggingen krijgen.

1. Gedurende de 5 jaar dat het contract loopt, kan de raad ten allen tijde besluiten de 'geldkraan' dicht te draaien; bijvoorbeeld bij de evaluatie over 2 jaar.
2. Toepassing van het cameratoezicht in het centrum moeten we beschouwen als experiment. Toepassing buiten het centrum zal niet geschieden voor de evaluatie en zonder akkoord van de raad evenmin.
3. Er wordt op geen enkele wijze een hypotheek gelegd op verlenging van het contract na de vijf jaar, zonder dat de raad zich hierover heeft uitgesproken. Dus niet: contract stilzwijgend verlengen tenzij de raad aan de bel trekt. Nee, het College komt pro-actief naar de raad om toestemming te vragen."

Elzenga deed tweeëneenhalf van de drie benodigde uitspraken: hij kon niet garanderen dat cameratoezicht buiten het centrum niet zou worden toegepast voordat de evaluatie plaats had gevonden. Echter, het akkoord van de raad zou wel worden gevraagd. Hierop vroeg Breur een schorsing aan om even telefonisch te klankborden met afdelingsvoorzitter Jaap Pottjewijd. Een kort overleg deed Breur besluiten om akkoord te gaan.

Voordat er gegevens bekend zijn over effectiviteit van cameratoezicht in Veenendaal, zal de SP niet instemmen met toepassing van dit middel buiten het centrum.

Cameratoezicht farce door gebrek aan camera's

02-03-2010 • Het cameratoezicht in het centrum stelt niets voor. Er hangen wel bordjes waarop staat dat er camera's zijn, de camera's zelf zijn er niet of nauwelijks.

Dit kregen verschillende jongeren te horen van de politie toen zij aangifte deden van vernieling danwel diefstal van hun brommers. Tijdens het debat op het Rembrandt College vertelden zij dit.

SP-fractievoorzitter Jan Breur reageert geschokt: "We spreken af dat er camera's komen; we leggen er geld voor neer. Als de camera's er dan vervolgens niet zijn, is er iets grondig mis. Hier is het laatste woord nog niet over gesproken!"

Schriftelijke vragen SP over veiligheid

Sluitingstijd broodjeszaken en cameratoezicht tegen het licht

29-03-2010 • De SP heeft schriftelijke vragen gesteld aan het College van Burgemeester en Wethouders, over de veiligheid in Veenendaal. De partij richt zich hierin op een tweetal genomen maatregelen in het centrum: de vervroegde sluitingstijd van de broodjeszaken en het ingevoerde cameratoezicht.

De geweldsdelicten in het weekend van 13 maart staan volgens de partij niet op zichzelf. "Er gaat geen weekeinde voorbij zonder vechtpartijen, afranselingen, berovingen en/of vernielingen;" schrijft fractievoorzitter Jan Breur in zijn brief.

Om overlast en criminaliteit tegen te gaan, zijn de sluitingstijden van de broodjeszaken in het weekeinde vervroegd. Een flutmaatregel, die enkel het economische belang van de betreffende eigenaren schaadt, analyseert Breur. De SP wil weten of het College deze analyse deelt, en wanneer de maatregel wordt opgeheven.

Ook op het cameratoezicht, dat sinds enkele maanden is ingevoerd in het centrum, heeft de SP het nodige op te merken. Verschillende jongeren hebben bij het doen van aangifte van brommerdiefstallen te horen gekregen dat er helemaal geen camera's zijn, en dat de dieven daarom niet te achterhalen zijn. De SP vraagt het College om verantwoording.

Verder wil de SP de evaluatie van het cameratoezicht een jaar vervroegen. In die evaluatie zouden ook geluiden moeten worden meegenomen over de provocerende werking die er volgens een aantal jongeren vanuit gaat.

RESULTATEN ENQUETE

In dit hoofdstuk behandelen we de reacties die we hebben ontvangen op onze enquête. Wij hebben de bezoekers van het 'kernwinkelgebied' – 't Dorp – een tweetal vragen voorgelegd. Wat cameratoezicht doet met de veiligheid, en wat de toekomst van het cameratoezicht zal moeten zijn. Bij de omwonenden van 't Dorp hebben we tevens gevraagd wat het effect van cameratoezicht is op hun directe leefomgeving.

De ondervraagden zijn onderling gecategoriseerd op de straat waarin zij wonen, in het geval van de omwonenden. Het winkelende publiek heeft een eigen categorie; deze komt als eerste aan bod. De percentages die worden weergegeven zijn percentages *binnen* de categorie (dus niet percentages van het totaal). De percentages zijn afgerond op 1 decimaal.

Na de behandeling van de percentages volgen (samenvattingen van) toelichtingen die ons mondeling zijn gegeven. Deze maken van ons onderzoek meer dan een kille, kwantitatieve benadering, maar een weergave van de gevoelens en ideeën van mensen, die recht doet aan de nuances die het onderwerp kent.

TOTALE RESPONS: 254 PERSONEN

WINKELEND PUBLIEK

Wat doet cameratoezicht volgens u met de veiligheid?

Het wordt veiliger	74,0%
Het wordt onveilig	5,2%
Het maakt niets uit	20,8%

Wat moet er volgens u met het cameratoezicht gebeuren?

Uitbreiden	50,3%
Gelijk houden	37,6%
Verminderen	2,3%
Helemaal afschaffen	6,9%

KORENBEURS

Welke invloed heeft het cameratoezicht op de veiligheid in- en rond het centrum?

Het is veiliger geworden	66,7%
Het is onveilig geworden	0,0%
De overlast heeft zich verplaatst	0,0%
Er is geen verschil	33,3%

Welke invloed heeft het cameratoezicht op uw woonplezier?

Ik heb meer overlast	0,0%
Ik heb minder overlast	66,7%
Er is geen verschil	33,3%

Hoe moet het, volgens u, verder met het cameratoezicht?

Uitbreiden	100%
Gelijk houden	0,0%
Verminderen	0,0%
Helemaal afschaffen	0,0%

DUIVENWAL**Welke invloed heeft het cameratoezicht op de veiligheid in- en rond het centrum?**

Het is veiliger geworden	62,5%
Het is onveiliger geworden	5,0%
De overlast heeft zich verplaatst	12,5%
Er is geen verschil	15%
Geen reactie	7,5%

Welke invloed heeft het cameratoezicht op uw woonplezier?

Ik heb meer overlast	2,5%
Ik heb minder overlast	47,5%
Er is geen verschil	40,0%
Geen reactie	4,0%

Hoe moet het, volgens u, verder met het cameratoezicht?

Uitbreiden	65,0%
Gelijk houden	32,5%
Verminderen	0,0%
Helemaal afschaffen	2,5%

WEVERIJ**Welke invloed heeft het cameratoezicht op de veiligheid in- en rond het centrum?**

Het is veiliger geworden	62,4%
Het is onveiliger geworden	4,8%
De overlast heeft zich verplaatst	9,5%
Er is geen verschil	33,3%
Geen reactie	4,8%

Welke invloed heeft het cameratoezicht op uw woonplezier?

Ik heb meer overlast	0,0%
Ik heb minder overlast	28,6%
Er is geen verschil	61,9%
Geen reactie	9,5%

Hoe moet het, volgens u, verder met het cameratoezicht?

Uitbreiden	66,7%
Gelijk houden	28,6%
Verminderen	0,0%
Helemaal afschaffen	0,0%
Geen reactie	4,8%

ACHTERKERKSTRAAT

Welke invloed heeft het cameratoezicht op de veiligheid in- en rond het centrum?

Het is veiliger geworden	40,0%
Het is onveiliger geworden	10,0%
De overlast heeft zich verplaatst	30,0%
Er is geen verschil	20,0%

Welke invloed heeft het cameratoezicht op uw woonplezier?

Ik heb meer overlast	40,0%
Ik heb minder overlast	30,0%
Er is geen verschil	30,0%

Hoe moet het, volgens u, verder met het cameratoezicht?

Uitbreiden	60,0%
Gelijk houden	20,0%
Verminderen	10,0%
Helemaal afschaffen	10,0%

FLUITERSSTRAAT

Welke invloed heeft het cameratoezicht op de veiligheid in- en rond het centrum?

Het is veiliger geworden	18,2%
Het is onveiliger geworden	0,0%
De overlast heeft zich verplaatst	45,5%
Er is geen verschil	36,7%

Welke invloed heeft het cameratoezicht op uw woonplezier?

Ik heb meer overlast	18,2%
Ik heb minder overlast	9,1%
Er is geen verschil	72,7%

Hoe moet het, volgens u, verder met het cameratoezicht?

Uitbreiden	72,7%
Gelijk houden	18,2%
Verminderen	0,0%
Helemaal afschaffen	9,1%

BEATRIXSTRAAT

Door de overweldigende respons hebben wij helaas de formulieren in de Beatrixstraat niet kunnen ophalen: onze vele, uitgebreide gesprekken in de andere straten vergden zoveel tijd dat wij aan de Beatrixstraat niet toekwamen. Per post is er slechts één formulier uit deze straat naar ons toegezonden. Daar één formulier te mager is om conclusies voor de hele straat te trekken, rekenen wij deze tot de categorie 'herkomst onbekend'.

HERKOMST ONBEKEND

Doordat enkele respondenten de bovenste helft van hun formulier hebben afgeknipt (het deel waarop de straat aangegeven stond) is het voor ons niet duidelijk wat de herkomst van deze reacties is geweest. Toch willen we deze reacties graag meenemen. Het aantal is echter te klein voor het omzetten naar percentages, vandaar dat wij hele getallen gebruiken bij deze categorie.

Welke invloed heeft het cameratoezicht op de veiligheid in- en rond het centrum?

Het is veiliger geworden	1x
Het is onveiliger geworden	1x
De overlast heeft zich verplaatst	1x
Er is geen verschil	2x
Geen reactie	1x

Welke invloed heeft het cameratoezicht op uw woonplezier?

Ik heb meer overlast	0x
Ik heb minder overlast	1x
Er is geen verschil	4x
Geen reactie	1x

Hoe moet het, volgens u, verder met het cameratoezicht?

Uitbreiden	3x
Gelijk houden	2x
Verminderen	0x
Helemaal afschaffen	0x
Geen reactie	1x

Het spreekt voor zich dat in de verwerking van de respons van de omwonenden enkel ingevulde en terugontvangen formulieren zijn meegenomen. De aanduiding 'geen reactie' is dan ook enkel op de specifieke vraag van toepassing waar deze vermeld staat. Het slaat dus niet op het aantal formulieren dat wij oningevuld of zelfs helemaal niet hebben terugontvangen. Deze hebben wij vanzelfsprekend niet mee (kunnen) nemen.

Bij de straat of herkomst waarbij op alle drie de vragen de optie 'geen reactie' is opgenomen, slaat deze uiteraard op verschillende formulieren. Aangezien wij geen oningevulde formulieren hebben meegenomen in de kwantitatieve verwerking van de gegevens, zou dit ook niet anders hebben gekund.

UIT DE GESPREKKEN

Wij vervolgen dit hoofdstuk met de kwalitatieve achtergronden achter de getallen die we hierboven hebben gepresenteerd.

Deze achtergronden kwamen naar voren uit gesprekken met de respondenten (winkelend publiek en omwonenden), en de toelichtingen die onder de vragen en/of achterop de formulieren zijn opgetekend.

“LIEVER POTTE KIJKERS ALS DIEVEN” [sic]

De bovenstaande zin geeft weer wat veel mensen denken of voelen, ten aanzien van cameratoezicht. Zij hebben liever met pottenkijkers dan met dieven van doen. Een andere treffende zin in deze is: “wie niets te verbergen heeft, hoeft ook niet bang te zijn voor de camera’s.

IDOLS

Een tegenhanger van de eerder uitgewerkte reactie is: “als ik op televisie wil, doe ik wel mee aan Idols”, en “ik doe niks verkeerd, waarom zou je dat op camera willen vastleggen?” Zowel de aanhangers van het ‘Idols-argument’ als van het ‘pottenkijkers-argument’ beperkten hun reactie veelal tot dit ene argument – zonder verdere onderbouwing.

NODIG?

“Het zal wel nodig zijn...” was de laconieke reactie van veel respondenten, dikwijls gevolgd door “... maar of het ook iets helpt?” Uit deze reacties is een berusting over de onveiligheid te proeven, veelal gecombineerd met scepsis over de maatregelen die daarbij getroffen worden. Soms gaven deze respondenten er tegelijk bij aan slachtoffer of getuige geweest te zijn van een (gewelds)delict.

LAMPEGIET

Het afdakje achter ‘de Lampegiet’ en de daarnaastgelegen parkeerkelder worden herkend als populaire toevluchtsoorden van hangjeugd – met name met slecht weer. Op die plekken worden soms vuurtjes gestookt, en er wordt veel herrie gemaakt. De populariteit van deze plekken is te wijten aan een gebrek aan toezicht: de jongeren onttrekken zich aan het zicht van de camera’s en de politie houdt die plekken onvoldoende in de gaten.

In de zomer is de omgeving achter ‘de Lampegiet’ zo mogelijk nog meer in trek bij jongeren. Uit hun huizen gelokt door het mooie weer verzamelen ze zich op en rond de parkeerplaatsen aan de achterzijde van het theater. In hun vertierlijk samenzijn houden zij omwonenden – ouderen, woonachtig in de flats aan de Duivenwal en de Weverij – soms hele nachten uit hun slaap. De jongeren houden zich op buiten het zicht van de camera’s.

FYSIEK TOEZICHT

Een aantal respondenten geeft de voorkeur aan ‘fysiek toezicht’: agenten (en andere ordehandhavers) die lijfelijk aanwezig zijn. Die kunnen immers direct corrigerend optreden en zo nodig boetes uitdelen of arrestaties verrichten. Camera’s registreren alleen maar.

Verscheidene respondenten geven aan dat zij het gevoel hebben dat fysiek toezicht is afgenomen sinds de ingebruikname van de camera’s. Zij vinden dit, als hun gevoel klopt, een slechte ontwikkeling.

Een enkeling leeft in de veronderstelling dat camera’s de veiligheid beter zouden dienen dan agenten. “Agenten? Ha!” snoof hij, met zichtbare minachting voor de handhavers der wet.

GOEDE VERLICHTING

Niet alleen fysiek toezicht, maar ook goede verlichting wordt door diverse respondenten een hogere waarde toegekend dan camera's. Zien en gezien worden door elkaar dragen volgens hen meer bij dan de registratie van gedrag door een camera.

Concreet wordt er geopperd dat de verlichting aan het Schrijverspark en bij het Panhuis niet op orde zijn. De duisternis die hierdoor ontstaat, vormt een directe aantasting van de leefbaarheid en (het gevoel van) veiligheid in deze buurten.

REGISTREREN IS ÉÉN DING...

Een aantal respondenten geeft aan dat cameraregistratie van ongeregelheden een volkomen zinloze exercitie is, wanneer er niets met de beelden wordt gedaan. Als er niemand naar de beelden kijkt, of als er niet wordt gehandeld naar aanleiding van de beelden, hangen de camera's er dus voor niets.

CAMERA'S OMZEILEN

Hoewel camera's voor veel mensen een toegevoegde waarde hebben in hun veiligheidsbeleving, wordt er ook vaak opgemerkt dat de camera's omzeild worden. Eerder in dit hoofdstuk werden al de parkeerkelder en het afdakje aan de achterzijde van 'de Lampegiet' vermeld; er zijn meerdere plekken waar de jongeren de camera's omzeilen.

De Duivenweide (of: het Lampegietpark) wordt veel genoemd als een plek waar jongeren zich ophouden. Dit gaat soms tot vaak gepaard met overlast.

Ook de toename van overlast in de Achterkerkstraat en de Fluitersstraat zijn rechtstreeks het gevolg van de camera's op de markt, die omzeild worden. Overlast onttrekt zich nu eenmaal graag aan toezicht; dit brengt een verplaatsing van de overlast met zich mee.

OLIEBOLLENKRAAM

Het incident van de uitgebrande oliebollenkraam, naar voren gekomen in onze gesprekken, legt feilloos de tekortkomingen van het cameratoezicht weer. De kraam was in beeld op 3 camera's. Geen van deze camera's kon voorkomen dat de oliebollenkraam in brand werd gestoken; noch konden zij ervoor zorgen dat politie en brandweer op tijd ter plekke waren om de brand in de kiem te smoren en de daders in de boeien te slaan.

Wel legden zij vast hoe de kraam in lichterlaaie opging. Het heeft echter meer dan een week geduurd voordat er beelden van het voorval beschikbaar waren. De kwaliteit van deze beelden bleek teleurstellend: de daders waren niet te herkennen. Zelfs de vraag of de daders blank of getint waren, kon met de camerabeelden niet beantwoord worden.

Volgens de respondent die ons dit verhaal aanleverde, is meer cameratoezicht weliswaar gewenst – mits permanent bemand (live uitgelezen). Noch voor de veiligheid in het centrum, noch voor zijn woonplezier, heeft het huidige cameratoezicht enig verschil kunnen maken.

MARKT

Ondanks het cameratoezicht wordt de Markt nog altijd gezien als een onveilige plek. Op de uitgaansavonden vinden hier nog altijd stelselmatig ongeregelde heden plaats. Het optreden van de uitsmijters en de aanwezige (horeca)politie wordt in dit kader bijzonder gewaardeerd.

Er wordt betreurd dat er nog altijd zoveel politie aanwezig moet zijn – hoe zeer de politie ook wordt gewaardeerd. In de beleving van veel respondenten dragen de horecapolitie en de samenwerking tussen de uitgaansgelegenheden en de politie meer bij dan de camera's.

In verband met de agressieve houding die misdragers (kunnen) hebben, raden sommige ouders hun uitgaande kinderen af om anderen aan te spreken op hun gedrag. Men acht het wijzer dit aan de politie over te laten – waarmee het belang van de aanwezige politie nogmaals wordt onderstreept.

Eén moeder verwoordde het als volgt: “Het loopt niet uit de hand, maar ik waarschuw mijn zoon wel zelf niet in te grijpen. Ik heb graag een hele zoon zonder verwondingen weer thuis na een avondje stappen.”

ANDERE CRIMINALITEIT

Enkele respondenten geven aan dat het centrum weliswaar op punten veiliger is geworden, maar dat het probleem niet is opgelost met de camera's. De overlast zou zich hebben verplaatst en de criminaliteit zou andere vormen hebben aangenomen. Hieruit is op te maken dat zij vinden dat de criminaliteit en overlast niet zozeer is verminderd, maar is veranderd.

TOEZICHT UITBREIDEN

Met name de bewoners van de straten boven de markt, in casu de Achterkerkstraat en de Fluitersstraat pleiten voor uitbreiding van het toezicht naar hun straten. De criminaliteit en overlast hebben zich naar deze straten verplaatst. Het mag dan ook geen toeval zijn dat men hier (relatief) meer overlast ervaart sinds de invoering van het cameratoezicht en dat de mensen met minder overlast een minderheid vormen in deze straten.

Ook het fietstunneltje onder de Weverij komt voor verscheidene respondenten in aanmerking voor een camera. Vlak na de beruchte brute berovingen, o.a. bij het dubbele tunneltje aan de Kastanjelaan, vond er bij het Weverijtunneltje een incident plaats. Sinds de berovingen van maart 2010 zit de schrik er flink in. Uit de gesprekken blijkt ondermeer dat cameratoezicht bij tunneltjes hoger wordt gewaardeerd dan cameratoezicht elders (bijv. de Markt en parkeerplaatsen).

E-MAILS

In de hoofdstuk leest u de reacties die ons per e-mail zijn toegekomen. Om de privacy van de afzenders te eerbiedigen, zijn de mails geanonimiseerd. Door de samenvattende kopjes zijn de mails van elkaar te onderscheiden.

BIG BROTHER

Dankzij de camera's bij de tunnels voelen veel mensen in onze wijk zich weer veilig... big brother kijkt mee... en durven velen ook in donker weer door de tunnels.

Het geeft dus een goed gevoel... of het ook echt helpt weten we niet ...

HYPOTHETISCH

Wat een hypothetische vraag, maar om er toch op te antwoorden: zoals jezelf wel zult weten heeft 99% van de Veenendaalse bevolking geen cameratoezicht nodig.

Dus over die 1% die meer overlast bezorgt dan de 99% zou je dus cameratoezicht kunnen instellen.

Maar welke oplossing heb jezelf? Dat staat nergens vermeld in je verhaal.

Wij horen hier graag over.

GROEPEN TUIG

Wij wonen met onze tuin aangrenzend aan het parkeerterrein achter theater de lampegiet. Ondanks vele pogingen om met politie en burgemeester deze overlast via communicatie op te lossen blijkt dat er van hun zijde (bijna) geen acties en/of reacties zijn.

Wij hebben regelmatig veel last van marokkaanse hangjongen die overlast veroorzaken dmv geluid, vernieling, vervuiling of provocerend gedrag.

De politie heeft dan ook een lakse passieve houding tegen deze overlast.

Momenteel worden er regelmatig meisjes en jonge dames lastiggevallen of de doorgang geblokkeerd. Dit heb ik met eigen ogen geconstateerd, Dat het iedere keer om nagenoeg dezelfde groep gaat maakt geen indruk op de rechterlijke macht.

Wij hebben in het afgelopen jaar regelmatig gesproken met de burgemeester en de wijkagenten van het centrum maar communicatie is niet mogelijk.

Om een lang verhaal samen te vatten :

Er is meer dan voldoende aanleiding om camera toezicht verder uit te breiden en ook te zorgen dat er achter de lampegiet meer verlichting komt om iedereen zich veilig te laten voelen en niet dat er mensen zijn die doelbewust om rijden uit angst voor deze groepen tuig.

CONCLUSIES en DISCUSSIE

In dit hoofdstuk vellen wij een oordeel over het cameratoezicht op dit moment. Het oordeel kan en zal echter niet definitief zijn; bij elke evaluatie maken we opnieuw een afweging. Zouden wij dat niet doen, dan zou evalueren een zinloze bezigheid zijn.

Naast dit oordeel bieden we ruimte voor discussie. Dit, omdat wij het onderwerp en onszelf serieus nemen en derhalve een kritische blik op ons eigen onderzoek niet schuwen.

We sluiten af met ons uiteindelijke standpunt.

CONCLUSIES

1. CAMERATOEZICHT BEVORDERT ALGEMEEN GEVOEL VAN VEILIGHEID

Met uitzondering van de bewoners van de Achterkerkstraat en de Fluitersstraat vinden de Veenendalers in meerderheid dat het Dorp veiliger is geworden door de aanwezigheid van camera's.

2. CAMERA'S DOEN WEINIG VOOR DIRECT WOONPLEZIER

Gevraagd naar de invloed van camera's op hun directe woonplezier, geven mensen veelal aan geen verschil te merken. Uitzonderingen hierop zijn de Korenbeurs – met uitzicht op de Markt – waar mensen aangeven zich wel veiliger te voelen door de camera's, en de Achterkerkstraat waar juist meer overlast wordt ervaren.

3. CAMERA'S HEBBEN DRAAGVLAK

Het cameratoezicht geniet draagvlak onder de bewoners van Veenendaal. Zelfs wanneer er geen effect – of zelfs een negatief effect – wordt ervaren door de camera's, pleit men nog voor het handhaven van de oude situatie of zelfs voor uitbreiding. Slechts een miniem aantal mensen opteert vermindering of afschaffing van het cameratoezicht.

4. CAMERATOEZICHT WORDT OMZEILD

Hoewel men een groter gevoel van veiligheid in het centrum ervaart, ziet men ook dat het cameratoezicht omzeild wordt. Onttrokken aan het zicht van de camera vinden overlast en criminaliteit plaats op de Duivenweide, de Achterkerkstraat, de Fluitersstraat en achter theater 'de Lampegiet'; onder het afdakje en in de parkeerkelder.

5. ALLEEN CAMERATOEZICHT IS ONVOLDOENDE

Hoewel er een enkeling is die niets opheeft met de politie, wordt fysiek toezicht over het algemeen hoog gewaardeerd. Het fysieke toezicht moet op peil blijven. Daar komt bij dat *alleen* camera's onvoldoende worden geacht. Camera's kunnen iets toevoegen, mits ze rechtstreeks worden uitgelezen en bruikbare beelden opleveren.

DISCUSSIE

OVER DE WERKWIJZE

Het binnenhalen van de formulieren had, met name in de Duivenwal- en Weverijflats efficiënter gekund. Door een doos in de entreehallen te plaatsen, hadden we ons veel tijd kunnen besparen. De bespaarde tijd hadden we kunnen benutten om de formulieren in de Beatrixstraat op te halen, waar we nu niet aan toe gekomen zijn.

Hadden wij echter de formulieren in een doos laten deponeren, in plaats van aan de deur opgehaald, dan waren we vele waardevolle gesprekken misgelopen. Dan hadden we geen idee gehad wat er achter de statistieken vanuit de flats aan de Duivenwal en Weverij schuilging. Hoewel het natuurlijk speculeren blijft, is het aannemelijk dat de Beatrixstraat zich goed laat vergelijken met de Fluitersstraat en de Achterkerkstraat. Het feit dat er slechts één bewoner de moeite heeft genomen om het formulier per post terug te sturen, doet overigens vermoeden dat de thematiek rond de camera's niet bijzonder leeft in de Beatrixstraat.

Ook moeten we vaststellen dat we ons verkeken hebben op de schaal van het onderzoek. Wij hebben ons niet gerealiseerd dat alle formulieren niet in één dag terug te halen zouden zijn. Omdat wij ervan uitgingen dat alles zou lukken op 29 januari, hebben we bij veel formulieren die datum genoteerd als ophaaldatum. Toen bleek dat dit iets teveel hooi op onze vork was, hebben we 5 januari erbij moeten doen. Hoewel veel mensen het formulier nog wel in huis hadden, en het nog konden meegeven, was er ook een aantal mensen dat het formulier reeds had weggegooid in de veronderstelling dat we niet meer zouden komen.

Hadden we in de communicatie een slag om de arm gehouden over de ophaaldatum, dan hadden we kunnen putten uit een (nog) grotere respons. Een grotere respons had natuurlijk een nauwkeuriger beeld opgeleverd (achter de komma), maar het is niet te verwachten dat het beeld er drastisch door zou veranderen. In essentie is dit onderzoek dus representatief en generaliseerbaar, maar het blijft belangrijk een zo groot mogelijke respons na te streven.

Voor toekomstige onderzoeken (van een dergelijke schaal) is het dus van belang om in de communicatie rekening te houden met uitloop. Dit zullen we dan ook doen. Wat betreft de 'verzameldoos' bij de entrees; hiervoor zullen we per situatie een afweging moeten maken: willen we zo snel en efficiënt mogelijk antwoorden binnenhalen, of willen we via gesprekken meer de diepte in? Afhankelijk hiervan moeten we een keus maken of we langs de deuren gaan, of een doos neerzetten.

OVER DE RESULTATEN

De mening van de meerderheid is nog niet de waarheid. Draagvlak voor camera's kan en mag dus niet het enige criterium zijn waarop het cameratoezicht wordt geëvalueerd.

Dat men in de Fluitersstraat ook camera's wil, wil nog niet meteen zeggen dat ze daar ook moeten komen. Dit zou de criminaliteit en overlast aldaar verplaatsen naar de Zandstraat of de Wilhelminastraat, zoals de camera's op de Markt de overlast naar de Fluitersstraat heeft verplaatst. De criminaliteit en overlast aan de

Achterkerkstraat kunnen zo verhuizen naar de Trommelaar. Zodoende kan er een kat-en-muisspel ontstaan, waarbij de overlast en criminaliteit uiteindelijk altijd zou winnen.

Dat veel mensen geen meerwaarde van het cameratoezicht in hun woonplezier waarnemen geeft eveneens aan dat toegeven aan de wens om meer cameratoezicht niet het gewenste effect zal sorteren.

Politiek is keuzes maken. In de vragen die wij de respondenten hebben voorgelegd hebben wij het cameratoezicht niet afgezet tegen iets anders. Ook hebben wij in onze vraagstelling niet naar voren laten komen dat het cameratoezicht geld kost. Het is goed mogelijk dat daardoor het oordeel over cameratoezicht positiever is dan wanneer wij dat wel hadden gedaan.

Ook moet in de afweging goed voor ogen worden gehouden dat onbruikbare beelden en beelden waar niets mee wordt gedaan waardeloze beelden zijn. De brandstichting in de oliebollenkraam spreekt daarover boekdelen. Camera's zijn evenmin iets waard als de criminaliteit en overlast zich buiten hun zicht voltrekt.

STANDPUNT

In 2011 heerst een andere moraal dan in 1984. "Big Brother is watching you" wordt niet meer als dreigement of waarschuwing ervaren, maar als geruststelling. De camera's genieten draagvlak en vertrouwen onder de Veense bevolking, ook al is dat niet altijd onderbouwd.

Dat veel mensen aangeven geen verschil in hun woonplezier te ervaren door de camera's, en sommigen zelfs meer overlast ervaren, maakt ons huiverig om het cameragebied uit te breiden. De permanente camera's in het huidige gebied kunnen echter blijven, en binnen het gebied moet een optimale dekking worden nagestreefd.

Van belang is dat de beelden bruikbaar zijn voor opsporing van criminaliteit en ook daadwerkelijk gebruikt worden. In de beeldvorming van een aantal mensen ontbreekt dat stuk.

Achter de Lampegiet bevindt zich één camera. In dat gebied (Duivenweide, parkeerplaatsen, afdakje) houden zich echter verschillende overlastgevendende groepen op buiten het zicht van de camera. Meer toezicht, fysiek of per camera, is op deze plek wenselijk.

Buiten het cameratoezichtsgebied, met name aan de randen ervan (Fluiterstraat, Beatrixstraat, Achterkerkstraat) is toezicht ook van belang. Echter, niet met permanente camera's, maar met fysiek toezicht dat met name in de uitgaansavonden intensief surveilleert. Ook (juist) na sluitingstijd van de Horeca. Inzet van tijd tot tijd van mobiele camera's zou een welkome aanvulling zijn.

De positieve ervaringen met de mobiele camera's bij de dubbele fietstunnel aan de Kastanjelaan en de onveiligheid die men 's avonds over het algemeen bij fietstunneltjes ervaart, maken het aanbevelenswaardig om ook de andere fietstunneltjes (m.n. die onder de Weverij door) regelmatig in de gaten te houden met

mobiele camera's. Bovendien moet de omgeving van alle fietstunnels goed verlicht zijn.

Goede verlichting is eveneens van belang in woonwijken en op parkeerplaatsen. (Straat)verlichting met bewegingssensoren kunnen een waardevolle toevoeging zijn voor de leefbaarheid en veiligheid in Veenendaal.

Camera's hebben geen preventief effect op door impulsieve daders. Deze vormen echter een belangrijke groep overlastgevers en delictplegers in het centrum, met name op uitgaansavonden op de Markt. Het is van belang dat er hier naast cameratoezicht ook fysiek toezicht aanwezig is.

De aanbevelingen uit het rapport 'Cameratoezicht in Veenendaal, de bevindingen na 1 jaar' van de DSP-groep (Paul van Egmond e.a., 2010) zouden de effectiviteit en efficiency van het cameratoezicht kunnen vergroten. Deze omarmen wij dan ook.

De SP zal de ontwikkelingen omtrent veiligheid in het centrum en in relatie daarmee ook het cameratoezicht nauwlettend in de gaten houden.

VEENENDAAL, FEBRUARI 2011

veenendaal.sp.nl